

ای پرینتس^۱

سارا علیسواری، saraalisavari@gmail.com

با نظارت: مبارکه آجدانی، mobarakehajdani@gmail.com

مقدمه

ای پرینتس یک نرم افزار متن باز برای ایجاد و مدیریت واسپارگاه های دیجیتال است که به مؤسسات آموزشی و پژوهشی اجازه می دهد تولیدات علمی خود را به صورت متمرکز ذخیره، سازماندهی و با سیاست های دسترسی مختلف منتشر کنند (University of Southampton, 2023). این نرم افزار از سال ۲۰۰۰ در دانشگاه ساوتهمپتون توسعه یافته و به عنوان یکی از پایدارترین و قابل اعتمادترین راه حل ها در حوزه مخازن مؤسسه ای شناخته می شود (University of Southampton, 2023). تیم توسعه ای پرینتس در دانشکده الکترونیک و علوم رایانه ای اس سی دانشگاه ساوتهمپتون مستقر است و هسته اصلی فعالیت آن، پلتفرم، واسپارگاه متن باز ای پرینتس است که راهکاری انعطاف پذیر برای گردآوری داده ها، ساختاردهی و ارائه محتوا فراهم می کند (University of Southampton, 2023). پلتفرم ای پرینتس در بیش از ۷۵۰ سازمان در سراسر جهان مورد استفاده قرار می گیرد (OpenDOAR, 2023) و تیم توسعه به صورت مستقیم از بیش از ۱۰۰ واسپارگاه مشتری پشتیبانی می کند (University of Southampton, 2023). اکثر مشتریان این پلتفرم را دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی در بریتانیا تشکیل می دهند، اما در سایر مناطق جهان نیز کاربران متعددی دارد (University of Southampton, 2023).

تاریخچه

توسعه ای پرینتس در سال ۲۰۰۰ توسط دانشگاه ساوتهمپتون و با انگیزه پیشبرد جنبش دسترسی آزاد و فراهم آوردن بستری برای آرشیوهای خودگردان آغاز شد (University of Southampton, 2023). از آن زمان، دانشگاه ساوتهمپتون با پشتیبانی جامعه ای فعال از توسعه دهندگان، نقش محوری در توسعه و به روزرسانی این نرم افزار داشته است (University of Southampton, 2023).

^۱ EPrints

^۲ ECS

اهداف کلیدی

- ترویج و تسهیل دسترسی آزاد به دستاوردهای علمی (University of Southampton, 2023).
- حفاظت و حفظ بلندمدت محتوای دیجیتال (University of Southampton, 2023).
- افزایش قابلیت رؤیت، کشف و استناد به پژوهش‌ها (University of Southampton, 2023).
- ارائه چارچوبی استاندارد و قابل سفارشی‌سازی برای سازمان‌های مختلف (University of Southampton, 2023).

مخاطبان هدف

- دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی (University of Southampton, 2023).
- کتابخانه‌های دانشگاهی و تحقیقاتی (University of Southampton, 2023).
- سازمان‌های پژوهشی و دولتی (University of Southampton, 2023).
- پژوهشگران، اعضای هیئت علمی و دانشجویان (University of Southampton, 2023).

خدمات و کاربردها

- یک واسطه گاه مبتنی بر ای پرییتس معمولاً خدمات زیر را ارائه می‌دهد (University of Southampton, 2023):
- ذخیره و انتشار مقالات علمی (پیش چاپ، پس چاپ، نسخه ناشر).
- بایگانی و دسترسی آزاد به پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها.
- مدیریت و اشتراک گذاری مجموعه داده‌های پژوهشی.
- میزبانی و انتشار مقالات کنفرانس‌ها.
- ایجاد مجموعه‌های دیجیتال خاص (اسناد تاریخی، تصاویر و غیره).
- نمایه‌سازی محتوا در موتورهای جستجوی عمومی و تخصصی مانند گوگل اسکولار (Google Scholar, 2023).
- ارائه آمار دقیق از دانلودها و بازدیدها.

ویژگی‌های فنی و کلیدی

- متن‌باز و رایگان: نرم‌افزار/ی پرنیتس تحت مجوز جی ان یو - جی پی ال^۱ عرضه می‌شود (GNU Project, 2023).
- پایداری به استانداردهای آزاد: از پروتکل او ای آی-پی ام اچ^۲ برای تسهیل کشف‌پذیری و قابلیت همکاری پشتیبانی می‌کند (Open Archives Initiative, 2023).
- ابرداده انعطاف‌پذیر: امکان تعریف طرح‌های ابرداده سفارشی را فراهم می‌کند (University of Southampton, 2023).
- جریان کاری قابل تنظیم: برای فرآیندهای بررسی و تأیید محتوا طراحی شده است (University of Southampton, 2023).
- کنترل دسترسی پیشرفته: سیاست‌های دسترسی مختلفی را پشتیبانی می‌کند (University of Southampton, 2023).
- یکپارچه‌سازی با ابزارهای پژوهشی: با ابزارهایی مانند آرکید^۳ و دیتاسایت^۴ و اپن ایر^۵ سازگار است.
- سازگاری با موتورهای جستجو: از استانداردهای سئو برای بهبود ایندکس شدن در گوگل و بینگ پشتیبانی می‌کند (Google Scholar, 2023).
- پشتیبانی از حفظ دیجیتال: با ابزارهایی مانند آرشیو ماتیکا^۶ و آرکیوم^۷ یکپارچه می‌شود.

سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها

سیاست‌های هر واسپارگاه/ی پرنیتس توسط مؤسسه میزبان تعیین و اجرا می‌شود. کاربران پیش از استفاده باید سیاست‌های ذخیره‌سازی، دسترسی، حق نشر، حفظ حریم خصوصی و حذف محتوا را مطالعه کنند (University of Southampton, 2023).

منابع

- Archivematica. (2023). *Digital preservation system*. <https://www.archivematica.org/>
- Arkivum. (2023). *Long-term digital preservation*. <https://arkivum.com/>
- DataCite. (2023). Metadata schema for research data. <https://datacite.org/>
- Google Scholar. (2023). Inclusion guidelines for repositories. <https://scholar.google.com/intl/en/scholar/inclusion.html>

^۱ GNU GPL

^۲ Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting(OAI-PMH)

^۳ ORCID

^۴ DataCite

^۵ OpenAIRE

^۶ Archivematica

^۷ Arkivum

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
(ایرانداک)

- GNU Project. (2023). GNU General Public License (GPL). <https://www.gnu.org/licenses/gpl-3.0.en.html>
- OpenAIRE. (2023). Guidelines for repository interoperability. <https://www.openaire.eu/>
- Open Archives Initiative. (2023). Protocol for Metadata Harvesting (OAI-PMH). <https://www.openarchives.org/pmh/>
- OpenDOAR. (2023). Statistics on EPrints usage. <https://v2.sherpa.ac.uk/opensoar/>
- ORCID. (2023). Integration with repository systems. <https://orcid.org/>
- University of Southampton. (2023). EPrints: Open access repository software. <https://www.eprints.org/>

آزمایشگاه علم آزاد